

Jubileum prof. Pavla Maternu

Neuvěřitelné!

Věčně mladý chlapec Pavel Materna se dožil požehnaného věku osmdesáti let!

Pavel se narodil 21. dubna a toto datum možná předznamenalo jeho životní dráhu. Vždyť stejného dne se narodila britská královna, navíc je to den mezi Hitlerem (20. 4.) a Leninem (22. 4.). Je tedy jasné, že v takové dny se rodí samí velikáni, a to jak negativní, tak pozitivní.

Pavel je opravdový Velikán, renesanční člověk, snad jeden z posledních takových. Jeho život vždy byl a stále je nesmírně bohatý a plodný.

V mládí váhal, zda se má věnovat profesionálně hudbě či logice. Složil dokonce vlastní kvartet, který se bohužel nedochoval. Přesto, když se občas nechá přemluvit a zahraje z něj úryvky, vidíme či vlastně slyšíme, že tato skladba musela být opravdu pěkná. Nakonec však zvítězila logika, neboť dle Pavlových slov „hudbu lze dělat jako koníčka, s logikou by to bylo těžší“. Přesto

jeho muzikální nadání stále všechny kolem udivuje. Večerní posezení na konferencích si už nedokážeme představit bez Pavlova klavíru. Přímo legendární se stalo jeho předvádění hymen různých nár odů. A nakonec se ke komponování přeci jenom opět dostal, a složil loni u příležitosti konference *The Grounds of Sense (Philosophy of P. F. Strawson)*, která se konala v dubnu v Praze, oficiální hymnu ESAP (Evropské společnosti pro analytickou filosofii). Je snad už nošením dříví do lesa poznamenat, že tato hymna je velice hezká a že její premiéra se konala, jak jinak, 21. dubna.

Jeho plodnost se sice neomezuje pouze na hudbu a logiku (nakonec, má šest dětí a nespočetně vnoučat), ale přesto zřejmě největšího věhlasu

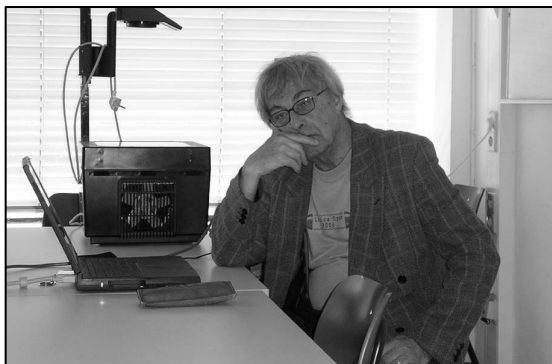
nejen na domácích hvozdech českých, slovenských, moravských a slezských, ale i v zahraničí, dosáhl v oboru logika. Již v roce 1968 publikoval velice hezkou a čtivou knížečku *Umíte logicky myslet?*, která se stala téměř bestsellerem. (Přátelé tehdy Pavlovi radili, aby ji poslal Brežněvovi.) Je znám jako neúnavný apoštol Pavla Tichého a jeho Transparentní Intensi-onální Logiky, čili TILky, kterou dále a dále rozvíjí. Jeho publikační činnost je bohatá. Kromě mnoha článků publikoval tři knihy, ve kterých využil TILky pro formulování vlastní a nesmírně progresivní teorie pojmu, a to *Svět pojmů a logika* (1995), *Concepts and Objects* (1998) a *Conceptual Systems* (2004). Spolu s Janem Štěpánem publikoval na téma TIL také knihu *Filosofická logika: nová cesta?* (2000), avšak pravým vyvrcholením těchto aktivit je poslední kniha se spoluautory Marií Duží a Bjørnem Jespersenem *Procedural Semantics for Hyperintensional Logic (Foundations and Applications of TIL)*, která právě vychází v nakladatelství Springer.

Pavel je rovněž zábavný společník a neúnavný diskutér. Stále se aktivně účastní mnoha konferencí, jezdí po světě, ale nezanedbává ani svou činnost pedagogickou. Vychoval v Brně na Masarykově universitě mnohé dobré logiky a následovníky. Stále aktivně přednáší a jeho přednášky jsou oblíbené a hojně na-

vštěvované. Jako zábavného, pohotového a zapáleného diskutéra ho znají rovněž slovenští filozofové a logikové. Nevynechal snad jedinou konferenci věnovanou problémům logiky či analytické filozofie, která se konala na Slovensku. Slovensko navštěvuje rád také jako turista, a se slovenskými logiky udržuje přátelské i odborné kontakty celá desetiletí a nutno dodat, že více než kterýkoli jiný český logik nebo filozof. Pomáhal jim nejen odborně růst, ale taky profesionálně postupovat. Jeho vliv na rozvoj moderní slovenské logiky a analyticky orientované filozofie sahá až do šedesátých let minulého století. Ovlivňoval zde filosofickou kulturu nejenom svými speciálně zaměřenými odbornými pracemi, které slovenští filozofičtí logi-

kové studovali a na ně navazovali, ale taky svými připomínkami, radami a konstruktivní kritikou. Zejména je třeba vyzdvihnout jeho zásluhy o šíření a rozvoj TILky na Slovensku, kde je znám i širší, i když už převážně starší, filozofické a pedagogické veřejnosti jako autor již zmíněné knížky *Umíte logicky myslet?*, jejíž slovenský překlad vyšel už v roce 1968. V období chronického nedostatku logické literatury pomohla mnohým učitelům logiky a studentům filozofie při osvojování základních pojmů a metod moderní logiky. Nelze opomenout ani jeho účast na práci redakční rady časopisu *Organon F*, který v jeho začátcích přijal s nadšením a obohatil mnohými statěmi. Dodnes patří mezi aktivní přispěvatele a posuzovatele.

Co říci na závěr? Snad jen opět to, co na začátku. Je neuvěřitelné, že tento člověk mladý duchem má na krku již 8 křížků. Proto „Long Live Pavel“!¹

Marie Duží – Pavel Cmorej – Marián Zouhar

¹ Podrobnější informace o jeho životě, odborném přínose a výsledcích dosáhnutých do roku 2000 najde čtenář našeho časopisu také ve 2. čísle *Organonu F* 7 (2000) na s. 239 – 241 v medailónku k jeho 70-tinám, který vyšel pod názvem „Životné jubileum profesora Pavla Maternu“ (od dvojice autorů J. Viceník a P. Cmorej).